

Η οριακότητα των φυσικών συνθηκών στο ελατοδάσος της Πάρνηθας

Δρ Γεώργιος Μπαλούτσος, Τακτικός Ερευνητής

Ινστιτούτο Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων & Τεχνολογίας Δασικών Προϊόντων

Το μικρό σχετικά υψόμετρο της Πάρνηθας «επιτρέπει» στην ελάτη να επεκτείνεται και μέχρι τις ψηλότερες κορυφογραμμές της.

Εκτός του μικρού υψόμετρου, ο ασβεστόλιθος και το αβαθές ή ανύπαρξτο έδαφος αποτελούν επιπρόσθετες οριακές φυσικές συνθήκες για την αποκατάσταση και επιβίωση του ελατοδάσους της Πάρνηθας μετά την πυρκαγιά.

Η οριακότητα των φυσικών συνθηκών όπου αναπτύσσεται το ελατοδάσος της Πάρνηθας έχει τονισθεί πολλές φορές στο παρελθόν από διάφορους μελετητές του και κυρίως μετά τη μεγάλη πυρκαγιά που εκδηλώθηκε στην περιοχή στα τέλη Ιουνίου του 2007. Εκείνο όμως που ίσως δεν κατανοήθηκε πλήρως για τις οριακές του συνθήκες, είναι η επίδραση που έχει το μικρό σχετικά υψόμετρο της Πάρνηθας (1413 μ.) στη δυνατότητα της φυσικής ή τεχνητής αποκατάστασης του ελατοδάσους μετά την πυρκαγιά και στην επιβίωση αυτού γενικότερα.

Αναλυτικότερα, το θέμα της αποκατάστασης του ελατοδάσους στην Πάρνηθα συζητήθηκε πολύ τελευταία λόγω των δυσκολιών ανάπτυξης αυτού του δασικού είδους με φυσική αναγέννηση ή τεχνητή αναδάσωση στο «εξωδασογενές» περιβάλλον που δημιουργήθηκε μετά την πυρκαγιά. Για τη διαλεύκανση του θέματος αυτού, εκτός των άλλων, εξετάστηκε και η κατάσταση των αναδασώσεων ελάτης που είχαν πραγματοποιηθεί στο παρελθόν σε άλλους ορεινούς όγκους της Ελλάδας που έχουν όμως διαφορετικό υψόμετρο από εκείνο της Πάρνηθας (π.χ. Μαϊνάλο 1.980 μ., Ταΰγετος 2.404 μ., Πάρνωνας 1.935 μ., Παρνασσός 2.457 μ. κ.λπ.). Τέτοιες συγκρίσεις επιτυχίας ή αποτυχίας των αναδασώσεων ελάτης αυτών των βουνών με εκείνες στην Πάρνηθα πρέπει να γίνονται με ιδιαίτερη προσοχή και προβληματισμό. Και τούτο γιατί οι κλιματικές συνθήκες που επικρατούν στη ζώνη της Πάρνηθας που αναπτύσσεται η ελάτη (1.000–1.400 μ.), είναι τελείως διαφορετικές από εκεί-

νες που επικρατούν στην ίδια υψομετρική ζώνη (1.000–1.400 μ.) των άλλων ορεινών όγκων που αναφέρθηκαν.

Αυτό οφείλεται στην «υψομετρική διαφορά» του ορεινού όγκου που υπάρχει πάνω από τα 1.400 μ. στα τέσσερα προηγούμενα βουνά. Αναλυτικότερα, η διαφορά αυτή λόγω των ανοδικών (θερμών) και καθοδικών (ψυχρών) κινήσεων του ανέμου κατά τη διάρκεια της ημέρας και της νύχτας αντίστοιχα, δημιουργεί στη ζώνη των 1.000–1.400 μ. τέτοιες συνθήκες βροχής, υγρασίας και θερμοκρασίας αέρος, ανέμου κ.λπ. που ευνοούν την ανάπτυξη της ελάτης πολύ περισσότερο σε σχέση με εκείνες της Πάρνηθας.

Επομένως, το μικρό σχετικά υψόμετρο της Πάρνηθας είναι εκείνο που δημιουργεί σοβαρές οριακές συνθήκες ανάπτυξης της ελάτης και όχι το μικρό γεωγραφικό πλάτος. Αυτό άλλωστε γίνεται αντιληπτό από την καλύτερη ανάπτυξη που έχουν τα ελατοδάση στην ίδια υψομετρική ζώνη των βουνών της Πελοποννήσου, τα

οποία έχουν μικρότερο γεωγραφικό πλάτος αλλά μεγαλύτερο υψόμετρο. Με άλλα λόγια, αν ο Παρνασσός και ο Όλυμπος βρίσκονταν «δίπλα» από την Πάρνηθα (είχαν δηλαδή το ίδιο γεωγραφικό πλάτος), τότε το ελατοδάσος των δύο τελευταίων βουνών στη ζώνη των 1.000–1.400 μ. θα ήταν υγιέστατο και ζωπικτότατο σε σχέση με εκείνο της Πάρνηθας. Και ακόμα, αν η Πάρνηθα βρισκόταν κοντά στον Ταΰγετο στην Πελοπόννησο με το ίδιο υψόμετρο (1.413 μ.), τότε δε θα ήταν προφανώς σκεπασμένη με έλατα, αλλά με άλλα δασικά είδη που αντέχουν σε υψηλότερες θερμοκρασίες.

Οι παραπάνω ιδιαιτερότητες στα κλιματικά χαρακτηριστικά ζωνών ορεινών όγκων ίδιου εύρους υψόμετρου, αλλά διαφορετικού συνολικού υψόμετρου αυτών, πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη και κατά το σχεδιασμό των αναδασώσεων για την αποκατάσταση του ελατοδάσους της Πάρνηθας μετά την πυρκαγιά. 🌱

*Πληροφορίες: Ινστιτούτο Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων & Τεχνολογίας Δασικών Προϊόντων, Τέγμα Αλκμάνος, 115 28 Ιλίσια, Αθήνα
Τηλ: 210 7782125, fax: 210 7784602, e-mail: mpag@fria.gr*